

СПРАВА «НЕЧАЙ ПРОТИ УКРАЇНИ» (CASE OF NECHAY v. UKRAINE)

(заява № 15360/10)

Стислий виклад рішення від 01 липня 2021 року

27 лютого 2004 року заявника було затримано за підозрою у вчиненні вбивства та наступного дня щодо нього порушено кримінальну справу. 03 березня 2004 року Дніпровський районний суд міста Києва (далі — районний суд) обрав заявнику запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, який неодноразово продовжувався з однакових підстав.

З 21 червня 2004 року до 04 квітня 2005 року до заявника було застосовано примусові заходи медичного характеру у психіатричній лікарні з суворим наглядом. Районний суд постановив, що після одужання заявник міг бути притягнутий до кримінальної відповідальності та не вказав про зупинення чи закриття справи. Декілька разів районний суд визнавав заявника винним у вчиненні вбивства, однак Апеляційний суд міста Києва (далі — апеляційний суд) скасовував вироки та направляв справу до прокуратури на додаткове розслідування. Усі подані заявником клопотання про зміну запобіжного заходу районний суд залишав без задоволення.

05 вересня 2011 року районний суд замінив запобіжний захід заявника на підписку про невиїзд.

14 червня 2017 року Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ залишив без задоволення касаційну скаргу прокурора та без змін ухвалу апеляційного суду про скасування вироку суду першої інстанції та закриття кримінальної справи щодо заявника у зв'язку з недоведеністю його участі у вчиненні злочину.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за пунктом 3 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на надмірну тривалість тримання його під вартою під час кримінального провадження, за пунктом 1 статті 6 Конвенції на надмірну, понад десять років, тривалість провадження щодо нього, а також заявник скаржився за статтею 13 Конвенції на відсутність ефективного засобу юридичного захисту у національному законодавстві, який би дозволив йому прискорити провадження.

Розглянувши скарги заявника за пунктом 3 статті 5 Конвенції, Європейський суд, посилаючись на рішення у справах «Харченко проти України» та «Ігнатів проти України», дійшов висновку, що не оцінюючи конкретні факти або не розглядаючи можливість застосування інших запобіжних заходів як альтернативи триманню під вартою під час кримінального провадження протягом тривалого часу, та постійно посилаючись на тяжкість обвинувачень, органи державної влади продовжували строк тримання заявника під вартою під час судового розгляду на підставах, які не можуть вважатися «достатніми» та «відповідними», щоб виправдати його тривалість. Європейський суд констатував порушення пункту 3 статті 5 Конвенції.

Щодо скарги заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції Європейський суд дійшов висновку, що кримінальне провадження щодо заявника розпочалося 27 лютого 2004 року та закінчилося 14 червня 2017 року і тривало, таким чином, дванадцять з половиною років у трьох інстанціях за винятком періоду перебування заявника у психіатричній лікарні. Посилаючись на свою попередню практику з цього питання, Європейський суд вирішив, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку» та констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

Посилаючись на свій висновок у рішенні «Меріт проти України», Європейський суд констатував порушення статті 13 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції;

3. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції;

4. *Постановляє*, що було порушено статтю 13 Конвенції;

5. *Постановляє*, що:

(i) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявнику 5 500 (п'ять тисяч п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(ii) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

6. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».